

זה רק אני!

מטרת הפעולה

החניכים ילמדו על תקופות שונות במהלך ההיסטוריה, ויתוודעו לכך שבדורנו לעומת הדורות הקודמים יש פחות דגש על התמסרות לקהילה ויותר דגש על העצמת האדם הפרטי.

מבנה הפעולה

א. כולם בשביל כולם - חשיפה למקרים

ב. תקופת האינדיבידואליזם

ג. ומה אצלנו? דוגמאות מהחיים

ד. אז מה נכון? סיכום

מהלך הפעולה

א. כולם בשביל כולם - חשיפה למקרים

הערה: מכיוון שמדובר בחניכים צעירים יחסית, שעדיין אינם מעורים במה שמתרחש בחיי היומיום במדינה ובעם, מטרת היחידה ככלל וחלק זה בפרט לחשוף אותם לתקופות שבהן השותפות, הנתינה וההתמסרות לקהילה היו רובד משמעותי בחיי הפרט.

1. הצפה - מחלקים את החניכים לקבוצות. כל קבוצה מקבלת סיפור על תקופה מסוימת בהיסטוריה (נספח 1), קוראת את הסיפור ועונה על השאלות המנחות שאחריו. השאלות נועדו למקד את החניכים, כדי שיצליחו להגיע למסקנה. מבקשים מכל קבוצה לבחור נציג שיקריא לשאר החניכים את המקרה שלה ואת מסקנות הקבוצה בעקבותיו. שואלים את החניכים מה משותף לכל הסיפורים, ומגיעים איתם למסקנה שהיו תקופות שבהן הקהילה, הכלל, השותפות, היו במקום הראשון ובני האדם עשו כל דבר למענם.

2. עיבוד - משחקים משחקים שמטרתם להמחיש לחניכים את הנתינה לכלל והשותפות

לקהילה:

בוחרים שני חניכים, אחד מהם יהיה החתול והשני העכבר. שאר החניכים עומדים במעגל, והחניך שהוא העכבר עומד באמצע. מטרתו של החתול לתפוס את העכבר, ומטרת כל הקבוצה לעזור לעכבר ולמנוע מהחתול לתפוס אותו.

אופציה נוספת: תופסת עכברים. בוחרים אחד מהחניכים להיות התופס, וכל מי שנתפס עומד בפיסוק רגליים ויכול להשתחרר ברגע שאחד החניכים האחרים נכנס וזוחל מתחת לרגליו. אז הוא חוזר לשחק כרגיל.

מסכמים: ראינו כאן כמה סיפורים שמה שהיה חשוב בכולם הוא השותפות לקהילה, להיות חלק מהכלל. גם במשחק החתול והעכבר - הכלל למען האחד, והאחד הוא חלק מהכלל. במשחק תופסת עכברים כל אחד יכול להתחשב באחרים ולהציל אותם, וכך החברה נבנית.

ב. תקופת האינדיבידואליזם

מחלקים לחניכים את הסיפור "ברכת הקולה" (נספח 2).

אפשרות נחמדה להקראת הסיפור: מחלקים לכל חניך כוס קולה, ובכל פעם שהמדריך אומר את המילה "קולה" בסיפור, החניכים שותים לגימה מהכוס.

○ שואלים את החניכים מה הם היו עושים בסיפור: האם הם היו שופכים את הקולה שלהם

בשביל המלך? איך קרה שכל הברכה הייתה מלאה במים?

○ מדוע לדעתם חשוב כל כך לתת מעצמי לאחרים? ומצד שני, מדוע זה טוב לחשוב רק

על עצמי?

אופציה נוספת לחניכים בוגרים יותר:

מקריאים את הידיעה על רוכב האופנוע שנפגע בתאונת דרכים ואף אדם לא בא לעזור לו,

ובסוף נפטר מפצעיו (נספח 3). אם הסיפור קשה מדי לחניכים, אפשר לעדן אותו ולספר בעל

פה את הרעיון.

מנהלים דיון: מדוע לדעתכם אנשים לא באו לעזור לו והשאירו אותו למות מפצעיו?
מכוונים את החניכים לתשובות כמו: לא היה נעים להם כי הם לא מכירים אותו, הם חשבו
שבטוח משהו אחר יבוא לעזור, אנשים ממהרים לעיסוקיהם, הם אמרו לעצמם "זה לא
התפקיד שלי" וכו'.

המטרה היא שהחניכים יגיעו בעצמם למסקנה שהרבה יותר קל לאדם לשים את עצמו במרכז,
וזו יכול להביא למצבים קיצוניים, כמו המצב שהחברה שלנו הגיעה אליו כיום.
שואלים את החניכים: האם גם היום קורים מקרים כאלה? איך הייתם מכנים אנשים כאלו? למה
וכיצד צומחת תופעה כזו?

ג. ומה אצלנו? דוגמאות מחיי החניכים

מחלקים את החניכים לזוגות או לשלושות. מבקשים מחלק מהזוגות לחשוב על דוגמאות
מחיהם למקרים שבהם החברה מתנהגת כמו בסיפור בריכת הקולה או במקרה האופנוען,
ומהאחרים לחשוב על מקרים הפוכים של עזרה לכלל, כמו שהקראנו בסיפור.
מבקשים מהחניכים לספר לקבוצה את המקרים.

אופציה נוספת: החניכים יציגו את המקרים שחשבו עליהם, ושאר הקבוצה צריכה לנחש האם
זה כמו במקרים שהובאו בתחילת הפעולה או כמו בסיפור הקולה.
האם זה אינדיבידואליזם או חשיבה על האחר?

ד. אז מה נכון? סיכום והשקפת הדילמה פתוחה

מסכמים: בתחילת הפעולה ראינו סיפורים מתקופות שונות שבהן אנשים חיו בתחושת נתינה מוחלטת לכלל, ערבות הדדית, שותפות לקהילה. בימינו, לעומת זאת, יותר רווח המקרה של בריכת הקולה. זוהי תקופה שבה פחות שמים דגש על חשיבותו של הזולת. ראינו לאן זה מגיע בסיפור הקולה שבו המלך מת בסוף, או במקרה של האופנוען שדימם למוות. ניסינו להבין מדוע זה קורה, ונתנו דוגמאות מתוך החיים לכל מיני מקרים לכאן ולכאן. בהמשך המערכ ננסה להבין מדוע חשוב לתת מקום לכלל, ומצד שני מדוע חשוב גם לחשוב על עצמי.

נספח 1:

יאנוש היה בן אחת עשרה כאשר פרצה מלחמת העולם השנייה.

הוא ומשפחתו גרו בכפר קטן בגבול פולין-גרמניה, והוא למד בבית הספר היהודי באזור.

הגרמנים כבשו את פולין והעבירו את כל היהודים בכפר לגטו.

יום אחד נשמעו זעקות מאחד הבתים. אחת הנשים גילתה שנגמרה בביתה המנה היומית שהוקצתה ליהודים - שש חתיכות לחם לכל משפחה למשך כל היום, וילדה הקטן בן הארבע צורח מרעב. בלי לחשוב פעמיים הלכו יאנוש ואמו אל אותה אישה ונתנו לה פרוסת לחם.

- ❖ מהו המעשה הטוב שעשו יאנוש ואמו?
- ❖ מדוע היה להם כל כך קשה לעשות מעשה זה?
- ❖ מה אנו לומדים מכך על האנשים שתרמו ממנת יומם למען מישהו אחר?
- ❖ איזה ערך ועיקרון עמד לנגד עיניהם?

מולה נולד בגונדר שבאתיופיה. מאז שנולד סיפרו לו הוריו על ארץ ישראל, על בית המקדש ועל ירושלים - עיר שכולה זהב.

כאשר בגר התחתן עם אגרנש, ונולדו להם שני ילדים. יום אחד ביקשו ממנו להגיע לאוהל המרכזי לשיבה דחופה. שם, בשקט, כדי שלא ישמעו מסביב, תכננו כמה בחורים את העלייה הראשונה מאתיופיה לארץ ישראל.

המשטר באתיופיה לא התיר ליהודים לצאת משטחי המדינה, וההחלטה לברוח בדרכים לא חוקיות - דרך המדבר ודרך מדינת סודן ברגל, על אף הסכנות, החום והשודדים - התקבלה פה אחד. מולה ידע כי סומכים עליו שייקח פיקוד ויוביל את המסע, אך יש לו בבית אישה, הורים, משפחה...

הוא חזר לביתו והתייעץ עם אשתו, וההחלטה התקבלה פה אחד: מולה עוזב את אתיופיה ובתוכה את משפחתו לעת עתה, כדי לסייע לעליית היהודים לארץ.

- ❖ מהו המעשה האמיץ שעשה מולה בהחלטתו?
- ❖ מדוע מעשה זה היה קשה?
- ❖ מהו הערך החשוב שעל פיו פעל מולה?
- ❖ האם אשתו הייתה שותפה למעשה זה?

בכפר נידח במרוקו, לפני כמאתיים שנה, החליטו זוג צעיר כי הם רוצים להינשא ולהקים משפחה. לאחר ארגון החתונה ואיסוף הכספים, שהיו בדוחק רב בתקופה זו לשתי המשפחות, שליחת ההזמנות, ארגון האולם והכנת האוכל - הגיע היום המיוחל.

בערב שלפני האירוע הלכו החתן והכלה לישון כל אחד בביתו. והנה, באמצע הלילה פרצו שודדים אל ביתה של משפחת החתן וגנבו את כל הכסף, הבגדים ואביזרי החתונה.

בוקר החתונה הגיע והמשפחות אובדות עצות. הכלה בוכה וממורמרת. מה עושים? כיצד יקיימו את היום המאושר בחיי ילדיהם?

מיד עלה רעיון בראשו של נשיא הקהילה. הוא עבר מבית לבית וביקש תרומה מכל מי שיכול לעזור. כך אספו אנשי הקהילה בתוך שעות מספר את הכסף הנדרש, תרמו בגדים משלהם, כיסאות ושולחנות, נשות הקהילה הכינו מנות לכל האורחים - ובאותו הערב התקיימה חתונה לתפארת, כזו שלא נראתה עוד בכפר.

- ❖ מה היה התסכול הגדול של המשפחות, ואיך נפתרה הבעיה?
- ❖ מה אנו למדים על קהילה זו?
- ❖ מהו הערך החשוב בשבילם?
- ❖ האם גם אתם הייתם נרתמים לעזרה?

יום אחד החליט המלך שהוא צריך מלכה חדשה. הוא קרא למשרתיו והורה להם לחפש בשבילו כלה מתאימה, יפה וחכמה.

המשרתים עברו כמצוותו בין כל הבתים בממלכה, ואמרו לכל נערה ונערה להגיע ביום ראשון בבוקר אל ארמון המלוכה - והנערה שתמצא חן בעיני המלך תהיה לו למלכה.

המלך היה עריץ ואכזר, והדסה התמימה והעדינה הלכה אל הארמון בעל כורחה ובלבה תפילה שהמלך לא יבחר אותה למלכה. אך חלומות לחוד ומציאות לחוד. המלך התאהב בנערה במבט ראשון והושיט לה את שרביטו.

הדסה הצעירה עברה לגור בארמון המלוכה והתחתנה עם המלך, אך לא גילתה לו מהו עמה ומי משפחתה.

יום אחד הגיעה לאוזניה השמועה כי שר החוץ של הממלכה רוצה להשמיד את עמה - העם היהודי. אז היא הבינה מדוע התגלגלה דווקא לתפקיד זה - כדי להגן על עמה ולהצילו מהשמדה! אך יש בעיה. כדי להתחנן בפני המלך על דבר זה, הייתה צריכה להמתין שלושה ימים, ואם המלך יהיה קצת עצבני? היא ידעה שעליה לעשות זאת בשביל עמה, וזהו תפקידה, ועכשיו היא לא יכולה לחשוב על עצמה... בינתיים ביקשה מדודה לצום, להתפלל ולבקש על נפשה.

לבסוף הצליחה המלכה במשימתה - והכול התהפך לטובה! ליהודים ניתנה רשות להשמיד את כל אויביהם, ואותו רשע נתלה עם בניו על עץ גבוה שהכין בעצמו.

אך גם לאחר שכל הסיפור שכח, ולנו יש יום חג מוצלח, עם מתנות לאביונים, משלוח מנות, משתה ותחפושות, לעתים שוכחים את אותה מלכה, הלוא היא אסתר הגיבורה, שנשארה בארמון המלוכה לבדה עם אותו טיפש רשע.

זה היה תפקידה, והיא ידעה כי היא מוסרת את נפשה בעד עמה!

- ❖ מהי הסכנה שבה עמדה אסתר בבואה לפני המלך?
- ❖ מדוע החליטה להסתכן כל כך?
- ❖ מהו הערך המרכזי שעמד לנגד עיניה?
- ❖ כיצד זה בא לידי ביטוי גם בסוף הסיפור, שאינו מופיע במגילה?

נספח 2:

בארץ אחת רחוקה רחוקה	ולא אכפת לי אם קולה זה נקבה,
היה המלך אהוב נורא	מה שחשוב זה מה שיש בה".
ולא עלינו, המלך הזה	כך גמר הרופא את דברו
היה ממש, אבל ממש חולה.	והלך לקבל את שכרו.
ועוד פרט קטן: באותה מדינה	חשבתם שבזה נגמר העניין?
קוקה קולה הייתה מאוד נדירה	לא ולא! כי אפילו בכל בניין
(ואיך קשורה הקולה לשיר?	במדינה כולה, וגם בארמון,
תשבו בשקט, את הכול נסביר).	לא תמצאו מספיק ממון
המלך, כבר אמרנו שהיה חולה,	כדי לקנות כל כך הרבה קולה
הזמין במדינה כל רופא ורופא	מספיק כדי למלא את האמבט כולה.
ואיש מהם עדיין לא גילה	המלך מיד שינס מותניו,
מהי התרופה למחלה.	דינך בפעמון וקרא ליועציו
סיפורנו מתחיל ביום הזה,	ואלה מיד טיכסו עצה:
היום שבו הגיע רופא	לגייס את כל הממלכה למשימה.
ואמר למלך בלי לחכות אף שנייה:	כל אחד יאסוף פרוטה לפרוטה
"גיליתי", אמר, "את התרופה למחלה!	ולבסוף יקנה כוס קולה שלמה,
כל מה שצריך כדי שתבריא	ובתאריך מסוים (הם קבעו לשבט)
הוא למלא אמבטיה בקולה טרי	ישפוך כל אחד את הכוס לאמבט,

ואז המלך יתקלח המון

הם אפילו יוסיפו פלח לימון.

והעם, שאהב את המלך, כמובן

הסכים מיד לכל העניין.

הזמן חולף, שבט בפתח,

וכל העם עכשיו במתח

אך זקן אחד, אף אחד לא שם לב,

מהקולה הוא ממש התלהב.

כבר הייתה בידו כוס קולה שלמה

ופתאום עלתה בראשו מחשבה:

"מה יקרה אם אשתה לי הכול לבד?

זו הרי רק כוס אחת בלבד...

וכל כך התאמצתי, אספתי פרוטות -

נו, מגיע לי עכשיו לשתות.

וכדי שלא ישימו לב לחסרוני

אשים שם במקום כוס מים קרים".

וכשהגיע תורו לשפוך את כוסו

בהיחבא שפך את הכוס, במסתור

והיה מרוצה - כמו כל העם,

הן עכשיו הולך להבריא מלכם!

באותו יום התכונן המלך מעט,

הנה הוא הולך להיכנס לאמבט.

ואחרי שלקח סבון וברווז

הלך להקים באמבט מאחז.

ועכשיו לפואנטה של הסיפור:

המלך היה ממש שבור

כי כל העם, בלי לחשוב פעמיים,

כולם שמו שם רק מים...

פצוע שכב באמצע הכביש, אף נהג לא עצר

משה חי-ישראלי נהרג אתמול בתאונת דרכים באזור. תיעוד נדיר של התאונה שהגיע לערוץ 10 מראה איך במשך דקות ארוכות הוא שכב פצוע ואיש לא התעניין

nrg מעריב | 6.5.2007

משה חי-ישראלי, בן 62 מחולון, נהרג אתמול בצהריים בתאונת דרכים בצומת אזור, לאחר שנפגע ממערבל בטון. מתמונות שצולמו על ידי מצלמה בצומת, ואשר פורסמו אמש בערוץ 10, עולה כי חי-ישראלי שכב על הכביש במשך דקות ארוכות לאחר התאונה, עד שמישהו מעוברי האורח והנהגים שעברו בצומת טרח לעצור ולבדוק מה מצבו.

התאונה התרחשה סמוך לשעה 14:00 בצהריים בכביש 44, כאשר חי-ישראלי רכב על הקטנוע משמאל למערבל הבטון, והתנגש בו. המשטרה עדיין חוקרת את הסיבות לתאונה, אך נבדקת האפשרות שסטיית הקטנוע ימינה, שהובילה להתנגשות, נגרמה כתוצאה מנוכחותה של משאית גרר שנסעה משמאלו של רוכב הקטנוע.

מתמונות המצלמה עולה כי עוד לפני שהגיע לצומת האמבולנס, ובו צוות טיפול נמרץ של מגן דוד אדום, שכב חי-ישראלי על הכביש, כשמכוניות רבות נוסעות מסביבו אך איש אינו עוצר לסייע לו ולבדוק מה מצבו. וכך, הצוות הרפואי שהגיע בסופו של דבר למקום נאלץ לקבוע את מותו של חי-ישראלי.